

Izloži razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Františkanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne pošilja. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna petletna vrstica 30 vin., pogojen prostor 1 K; razglasi in poslano vrstica po 60 vs večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Posamzna štev. stena 30 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali v dostavljanem na dom za celo leto 60 K, za pol leta 30 K, za četrt leta 15 K, za mesec 5 K. Za Nemčijo celo leto 65 K, za ostalo tujino in Ameriko 72 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Uredništvo je v Ljubljani, Františkanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Demokracija?

Prav kratka doba je, ki nas loči od dneva našega osvobođenja. Peta se je one dni visoka pesem o demokraciji in o demokratični ustavi naše jugoslovanske države. Lepo je donela beseda o »najbolj demokratičnem dednem predsedniku države«: poudarjala se je suvereniteta troimenskega naroda SHS in ustavodajne skupščine. Izdala se je tudi odredba, da se imajo razglasiti sodbe »v imenu zakona«. Vse lepo. Danes imamo v Beogradu neke vrste narodnega več ali manj demokratičnega predstavnštva — pa vam izda te dni justični minister kar na svojo pest neki ferman, ki vam kratkoma prekličje prejšnjim naredbom, ter zaukaže, da se nimajo več odslej naprej razglaševati sodbe v imenu zakona in tudi ne v imenu suverena naroda SHS, marveč v obliki, ki je bila v navadi v stari nedemokratični Avstriji!

»Slov. Narod« pripominja k temu pod naslovom »Demokracija« sledeče: »Odkar zaseda narodno predstavnštvo, je kabinet brez njega napravil dva koraka. Dve formalni in načelni pogreški... Izdali sta se dve naredbi o svobodni trgovini in naredba, da je izrečiti sodbe v imenu Njegovega Veličanstva. Obe naredbi sta dobri... Toda to je naloga narodnega predstavnštva in kabinet ima dolžnost, da ne izda takšne naredbe sam, ampak da jo (če tudi na njegov predlog), sklene narodno predstavnštvo, eventualno po referatu deželnih vlad. Vlada izhaja iz narodnega predstavnštva, narodove volje... Kar je na naredbah slabo, je to, da sta naredbi, ne pa zakon, četudi le začasnega parlamenta. V mirnem času bi v parlamentarni državi, pri demokratičnem narodu, moral takšen čin kabineta vzbuditi vihar ogorečenja. Kabinet bi bil nemogoč.«

Mi pa pravimo: Ne gre samo za formalen pogrešek — gre za več, veliko več! Katera naredba je dobra in katera ne, o tem se da še govoriti, veliko govoriti. Tu prihajajo v poštev še nešteti drugi razlogi in momenti, ki jih zaenkrat opuščamo. Zanimivo med ljudstvom in vemo, kaj oni misli. Zato lahko prav odkrito in brez ovinkov povemo, da nismo s takimi odredbami, ki nas spominjajo na stari režim, prav nič zadovoljni in da se vsepovsod, zlasti pa v pravnih krogih, vprašuje, kakšen tehten razlog in kakšna pravica je napotila ministra, da izda one nedemokratične odredbe v oni obliki in na oni protustavni način. Zakone ima morda tudi pri nas izdajati le postavodajno predstavnštvo. To hočemo zaenkrat pribiti. Take eksperimente naj se enkrat za vselej opušča, ker utegnejo — govorimo, ker poznamo razpoloženje mase — imeti neugledne posledice. Absolutizem ne trpimo. Suvereniteta naroda se nam je obetala in zagotavljala od vseh strani in to tudi odločno zahtevamo. Dotični članek v »Narodu« ima eno bistveno napako: pozablja pa resnično liberalni program, ki ne more biti za gotove oblike v nobenem slučaju. Ker smo v stari nedemokratični državi kritizirali, ne more biti niti sedaj dobro. Ali smo demokratični zares in na celi črti; ali nismo! In zaenkrat pika!

Manifest hrvaške soc. - demokrat. opozicije.

Akcijski odbor hrvaške socialno-demokratične opozicije ter lokalni odbor zagrebške stranke organizacije sta izdala te dni obširen manifest, v katerem se poskušuje stališče opozicije napram vsem sedanjim državnim in mednarodnim problemom. Najprej se manifest obrača jako ostro proti sedanjemu oficijelnemu vodstvu stranke ter proti proglasu, ki ga je strankino glasilo »Sloboda« prineslo z ozirom na kongres v Brodu in ki smo ga mi objavili le kot nehlj dokument. Vzdružali smo se do-

slej vsake opazke o tem neprijetnem in nekoristnem sporu, dasi imamo o stvari tudi mi svoje mnenje. Menimo namreč predvsem, da se je o zadevi na eni in na drugi strani silno pretiralo, in da pride pač kmalu čas, ko bodo potrebe same napravile vsakemu sopro konec. Dela bomo imeli vsi toliko, da nam ne bo preostajalo časa za medsebojne prepire.

V glavnem se manifest obrača predvsem proti ministerializmu in proti postopanju sohr. Korača, ki da je v svoji ministerialni politiki šel predaleč in preko mandata stranke. Z vstopom v osrednjo vladu, da se je dalo impulz reakcionarni dispoziciji meščanskih strank, ki so se očitno bale volitev v konstituanto. Z vstopom v vladu, proti volji bosanskih in srbskih sodrugov, ki stoje, kakor znano, na stališču strogega antiministerializma, se je zavestno razcepilo stranko.

Ministerializem je ostal po mnenju opozicije brezploden, ker se ni nikakor preprečilo reakcionarni kurz v državni politiki in ker se je mesto zavarovalne zakonodaje dobilo prosto trgovino, ki je povzročila, da so cene živil še poskočile. Agrarna reforma pa da je rezultat kompromisa med meščansko demokracijo in fevdalnimi veleposestniki, tako da se v njej nahaja le malo socialističnega duha. Vsi ti razlogi in boji, ki ga je morala stranka voditi v dosegu 8 urnega dela, kažejo, da mora stranka kreniti na pot radikalne opozicije. Stranka ne more odbriti in podpirati vladno početje, ki je v političnem oziru nedemokratično, v gospodarskem pa nesocialno.

Socialistično delovanje se mora razviti v vse drugačnem pravcu. Novo smer nadaljnemu strankinemu boju in udejstvanju pa nam zamore dati le najvišji strankini forum, t. i. skupni strankini kongres zedinjenega jugoslovanskega socialističnega proletarijata!

Zedinjenje jugoslovanskega socialističnega pokreta je nujna zgodovinska potreba. Kakor se je združil troimeni narod, tako je treba, da se sedaj združi v enotno falango ves jugoslovanski proletarijat.

V enotni državi enotno delavsko stranko.

V mednarodnem boju proletarijata je rešitev delavskega razreda.

»Proč z ministerializmom, naj živi razredni boj zedinjenega jugoslovanskega proletarijata, naj živi internacionala!«

S tem klicom zaključuje opozicija svoj temperamentni manifest, ki se v ostalem še obširno peča z notranjimi prilikami hrvaške socialno-demokratične stranke.

Nimamo povoda omaloževati izlave opozicije in namenov, ki jih ta zasleduje. Premodra politika vlade nudi v tem oziru radikalni opoziciji še najboljše argumente.

Kot socialisti pa moramo vedno zasledovati smotreno politiko tesno organizirane stranke.

Veselilo nas bo, če se bodo hrvaški sodruzi z ozirom na sedanje razmere poprijeli vsi pozitivnega dela ter skušali maso organizirati, lo vsopobiti za boje in naloge, ki nas čakajo.

Ako vse trezno preudarimo ter pregledamo, koliko je v nas dejanske organizirane sile, razvidimo vsi, kje nas čaka največje in najpotrebnejše delo: Med ljudstvom, v tovarni, na kmetih, povsod kjer se dela in trpi in računa na boljše čase. Tam je naše polje, ki ga moramo temeljito razorati predvsem z vzgojo in organizacijo. Na tem polju imamo izvršiti vsi brez izjeme našo nujno dolžnost.

Organizacija uradništva denarnih zavodov

nam je poslala sledeči dopis, ki ga dobesedno objavljamo:

Našim kritikom.

V zadnjem času je prinesel »Slovenski Narod« 3 članke, v katerih se kritizira postopanje organizacije

uradništva denarnih zavodov. Z ozirom na to smatramo kot umestno sledeče odgovoriti:

»Predvsem se imamo pečati« z avtorjem članka »—r« v »Slovenskem Narodu« dne 23. marca. Uvodoma svoje polemike hoče natveziti javnosti, kako velike prejemke imajo uradniki Mestne hranilnice, češ, vsak izmed »rovačev« pri tem zavodu ima nad 12.000 K plače. Ne vemo, katere uradnike misli pri tem pisec članka, pač pa vemo, da imajo te prejemke z dokladami vred pri Mestni hranilnici uradniki, ki so vsi nad 10 let v zavodu. Ako se pomisli, da odgovarja plača 12.000 K — z ozirom na sedanje življenske razmere predvojni plači 2000 K —, katere imajo sedaj pri tem zavodu uradniki z več kot 10letno prakso, ne odkriva pisec članka s svojo trditvijo ravno naklonjenosti uradništvu in dokazuje to dejstvo ponovno, da se mora uradništvo braniti takih prijateljev. Tudi od drugih strani se očitajo uradnikom denarnih zavodov previsoke plače, pri čemur se prav rado sklicuje na nizke plače državnih uradnikov. To nas ne moti in prav nič v zadrego ne spravi, ker vemo, kako mizerno nizke so plače državnih uradnikov, katerim privoščimo gotovo prav iz srca izdatno in takojšnjo izboljšanje njihovih prejemkov. Organizacija uradništva denarnih zavodov pa ne bo nikdar priznala, da bi pri odmeri plač uradnikom denarnih zavodov bili merodajni nazori starokopitnih državnikov, ki danes krparijo našo mlado državo in tako brezsrčno zavlačujejo že davno potrebno organizacijo plač državnih uradnikov. Gospod dr. Tavčar si kot predsednik Ljubljanske kreditne banke prisvaja za sluge, da je veliko pripomogel k temu, da so se v Ljubljanski kreditni banki povoljno zvišali prejemki uradnikov. Nas zelo veseli, ako se je tudi gosp. dr. Tavčar strinjal s sklepom upravnega sveta omenjene banke, s katerim so se regularne uradniške plače in doklade, vemo pa predobro, kateri motivi so bili za ta sklep merodajni. Kajti v tem, kako bi se dala prenesti stavka pri bankah v Ljubljani, si lastimo mi kot strokovnjaki merodajnejšo sodbo. Vemo pa tudi ravno tako dobro, da bi uradništvo Ljubljanske kreditne banke brez odločnega nastopa nikdar ne doseglo tega približka na svojih službenih prejemkih. Očita se nam dalje v članku, da smo kot nepolitično društvo prešli na politično polje. K temu omenjeno, da naša organizacija defakto ne stoji glede političnih vprašanj na strogo ekskluzivnem stališču, pač pa stojimo na stališču, da se mora stanovska organizacija, ako hoče v vsakem oziru in z uspehom zastopati stanovske interese svojih članov, zelo marljivo baviti s socialno-političnimi vprašanji v državi, deželi in občini. Od državne zakonodaje in od socialnih, kakor tudi gospodarskih ukrepov v deželi in občini odvisne življenske razmere, te pa zopet vplivajo na gmotni položaj uradniškega stanu. Ker pa imajo vse naše stranke v svojih programih socialne reforme ter obetajo delovati za zaščito gospodarsko šibkejših slojev, je povsem umestno, da se obrača naša organizacija pri raznih svojih akcijah do vseh strank, ter išče pri njih podpore za svoja stremljenja. Edino, kar bi nam pri tem morda s kako opravičenostjo mogel očitati, je navpnost, da verujemo vsem strankam, da hočejo v resnici vzeti v svojo zaščito gospodarsko šibkejšee sloje. Ako načelnik stranke, ki je obenem župan ljubljanski, mesto da bi upošteval naše pri sedanjih draginskih razmerah gotovo nepretirane zahteve, stori ravno nasprotno, kar smo zahtevali v točki 10. naše resolucije, to je, da je dal iniciativo k temu, da je občinski svet sklenil proglasiti uradnike Mestne hranilnice za občinske uradnike in to zgolj z namenom, da bi ne bilo treba uradnike hranilnice plačati tako, kot je to običaj pri denarnih zavodih, kakoršna je Mestna hranilnica, je povsem naravno, da mora tako postopanje vzbuditi ne-

voljo pri uradnikih denarnih zavodov, ki so z uradniki Mestne hranilnice solidarni. In tej nevolji je dalo uradništvo duška z znano resolucijo, ki odreka zaupanje stranki, dokler ji načeljujejo močje, ki nimajo sočustva z bedo uradništva. Da načelnik stranke s svojimi nesocialnimi nazori v stranki ni osamljen, nam je predobro znano. Mogli smo se o tem prepričati ravno pri naši zadnji akciji. V nekem mestu smo zadeli pri našem prizadevanju, da dosežemo za uradništvo ugoden kompromis, največji odpor ravno pri možu, ki je v vodstvu krajevne organizacije JDS.

O tem, da je predlog o komunaliziranju hranilničnih uradnikov stvarno neutemeljen, ne bomo tu natančneje razlagali, ker smo o tem poslali itak na vse merodajne faktorije obsežno spomenico. Omenimo le, da pomeni sklep občinskega sveta, za hranilnične uradnike znatno poslabšanje njihovega položaja. Kajti dosedaj je veljalo za odmero plač hranilničnih uradnikov drugo ugodnejše merilo kot pri občinskih uradnikih in ni pričakovati, da se bo občinska uprava tega merila posluževala sedaj za vse občinske uradnike. Hranilnica je gospodarsko in dobičkanosno podjetje in od takih podjetij se z vsi upravilenostjo zamore zahtevati boljše plačevanje uradniških sil, zlasti, dokler so plače državnih in komunalnih uradnikov tako zelo nizke kot so sedaj. Povdarjati moramo tudi, da ni res, da je šele s tem sklepom občinskega sveta zainicirana hranilničnim uslužbencem njihova pokojnina. Res je namreč, da že po sedanjem pokojninskem pravilniku Mestne hranilnice uživa pokojninski fond jamstvo mestne občine ljubljanske. Nedostojen, da ne rabimo hujšega, morda bolj primernega izraza, pa je očitek v članku »Slovenskega Naroda«, da zahtevamo od stranke izvajanje protekcije v prilog njenih pristašev. Mi nismo zahtevali od stranke nič drugega kot izvrševanje njenega socialnega programa, ter smo odločno proti vsaki protekciji, kar smo tudi jasno izjavili v naši 4. resoluciji, ko se protivimo temu, da bi bilo za napredovanje merodajno sorodstvo z vplivnimi osebami, delovanje izven urada ali politične usluge tretjih oseb. Da smo tudi te zahteve stavili, smo imeli prav tehtne razloge ravno z ozirom na gospodo, ki odločuje na ljubljanskem magistratu. Našo resolucijo hoče pisec članka omaloževati z ozirom na stranko s tem, da trdi o večini socialnih demokratov, klerikalcev in Nemcev med uradništvom denarnih zavodov. Temu nasproti hočemo pribiti, da je bilo dotično zborovanje od uradnikov in uradnic denarnih zavodov skoraj polnoštevilno obiskano in ne vemo pozitivno, h kakim strankam se pristevajo posamezni naši uradniki, ker jih po tem ne vprašamo, menimo pa, da se ne motimo, ako trdimo, da se je večina uradnikov denarnih zavodov prištevvala dosedaj k JDS, oziroma k prejšnji narodno-napredni stranki. Ako pa je načelnik JDS drugega mnenja, dokazuje s tem le, da nima prav ugodnega mnenja o razširjenosti svoje stranke. Pisec članka nam očita tudi nedoslednost, ker nismo istočasno izrazili nezaupanja drugim strankam, češ, saj so tudi zastopniki teh strank v občinskem svetu glasovali za županov predlog. K temu pripominjamo, da je za sklepe občinskega sveta predvsem odgovorna večinska stranka JDS, iz katere je izšel ta predlog. O drugih strankah zamoremo za enkrat reči samo to, da so bile nezadostno informirane o dejanskem položaju, in so se dali zapeljati po županovih argumentih. Upamo pa, da bodo po naši zgoraj navedeni spomenici sprevidele svojo zmotu ter pri končnoveljavnem sklepanju v tej stvari vpoštevale zgolj stvarne razloge. Isto pričakujemo sicer tudi še o klubu večinske stranke občinskega sveta.

Na drugi članek istega pisca v »Slovenskem Narodu« pa odgovorjamo sledeče: Resnica je, da je gospod župan pri seji finančnega od-

seka utemeljeval predlog o popolnem komunaliziranju Mestne hranilnice z razlogom, da je hranilnica v prekerem gospodarskem položaju radi velike vsote vojnih posojil, katere je podpisala. To utemeljevanje se je moralo sporočiti od strani akcijskega odbora uradnikom na zaključnem zborovanju dne 16. marca, kjer se je sploh podrobneje razpravljalo o doseženih rezultatih naše akcije. Ako je vsled tega stvar prišla v javnost in vzbudila pri nerazsodnih ljudeh neko nezaupanje do Mestne hranilnice, kar se je kazalo v raznih precejšnjih dvigih vlog, ni to krivda uradništva, pač pa nepremišljenost gospoda župana, ki je operiral s takimi argumenti. Kar se pa tiče primere med plačo uradnika H. in plačo župana, pa bodi omenjeno, da smo uverjeni, da bi gospod župan, ako bi moral z zgolj svojo župansko plačo vzdržati sebe in svojo rodbino, je davno bil zahteval znatno povišanje plače, kar bi mu tudi nihče ne mogel ugovarjati.

Krožek magistratnih uradnikov se je tudi razkoračil nad nami. Spisal je neko udanostno izjavo na župana, ki se bere kot kako pismo ponižnih podložnikov na njih gosposko iz starih, fevdalnih časov. Izgleda tako — ne rečemo pa, da je tako — kot da bi se gospodje ne zavedali, da zaslužijo izboljšanja svojih prejemkov in da menijo, da se jim izkazuje samo mišost. Ali pa se gospodje zavedajo, da so bili v vojnem času deležni v precej obilnejši meri udobnosti mestne aprovizacije kot hranilnični uradniki in drugi navadni občani? Gospodje se menda bore za mišost in ne za pravico. Na članek, ki je sledil zgoraj omenjeni udanostni izjavi in ki ima namen zaliti hranilnične uradnike, bodo prizadeti sami odgovorili. Članek poln dvomljive gorečnosti za stranko je po našem mnenju najbrže izšel iz kroga onih, katere je spravilo v stranko in jih drži tam ravno to, kar hoče članek podtakniti hranilničnim uradnikom namreč — koritarstvo. Naše mnenje pa je, da more vsak stanovsko zavodni uradnik, ako neče pljuvati v lastno skledo, podpirati le ono stranko, o kateri je prepričan, da bode vedno in povsod zastopala stanovske interese uradništva.

Odbor strokovno skupine uradništva denarnih zavodov.

Naredba

celokupne deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani o ustanovitvi državnega stanovanskega urada za ljubljanski stanovanski okoliš.

I. Splošne določbe.

§ 1. Za ljubljanski stanovanski okoliš, t. j. za mesto Ljubljano in občine Moste, Vič in Zg. Šiško se ustanovi državni stanovanski urad, ki je podrejen poverjeništvu za socialno skrb.

§ 2. Državni stanovanski urad posluje:

1. v vseh slučajih, kjer je v smislu člena III. naredbe celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 17. januarja 1919, št. 295 (U. I. XL) posloval dosedaj mestni magistrat ljubljanski sporazumno s stanovanskim sosvetom;

2. v vseh v tej naredbi odkaznih mu poslih.

II. Sestava državnega stanovanskega urada.

§ 3. Državni stanovanski urad sestoji iz:

1. predstojnika, ki ga imenuje poverjeništvu za socialno skrb;

2. stanovanskega sosveta, in sicer iz:

a) od poverjeništvu za socialno skrb imenovanega zaupnika, ki predseduje;

b) dveh zastopnikov hišnih posestnikov;

c) dveh zastopnikov najemnikov. Zastopnike hišnih posestnikov in najemnikov imenuje poverjeništvu za socialno skrb na predlog tozadevnih stanovskih, oziroma strokovnih organizacij.

3. Zaupnikov mesnili stanovanjskih okrajev, ki jih imenuje stanovanjski svet v skupni seji.

Ti zaupniki dobe posebne izkaznice državnega stanovanjskega urada, da se zamorejo legitimirati. Kadar poslujejo pri strankah po naročilu državnega stanovanjskega urada, morajo se poleg tega še izkazati s posebnim pismenim naročilom državnega stanovanjskega urada, ki natančno vsebuje naročilo, ki naj ga izvedejo;

4. uradniškega osebja, ki ga imenuje poverjeničstvo za socialno skrb;

5. stražnikov kot izvršilnih organov, ki jih da na razpolago policijsko ravnanje v Ljubljani.

III. Področje in poslovanje državnega stanovanjskega urada.

§ 4. Razširjenje pravice do posega po stanovanjih.

1. Pravico do posega po stanovanjih v smislu navedbe cit. v § 2. I. odst., se razširi pred vsem v prid uradom ter javnim in zasebnim napravam na hotele, gostilniške in kavarniške prostore, skladišča, barake ter za slučaj potrebe na vse druge za pisarne uporabljive prostore.

2. Državni stanovanjski urad je upravičen poseči tudi po nezadostno uporabljivi stanovanjih, ako številu sob v danem stanovanju ne odgovarja številu stanovalcev in se stanovanjski deli s kuhinjo vred zasilno morejo uporabljati tudi po drugi stranki.

§ 5. Javni uradi, vojaštvo, obrtni in drugi prostori.

V zasebnih hišah, zidanih za zasebna stanovanja, naj se v bodoče načeloma ne nastanjujejo javni uradi in vojaštvo.

Odpovedi stanovanj s strani hišnih gospodarjev v svrhu oddaje stanovanja ali stanovanjskih delov v druge kot stanovanjske namene, so nedopustne in neveljavne.

Javne urade in vojaštvo, ki je dosedaj nastanjeno v prostorih, ki so zidani za zasebna stanovanja, mora državni stanovanjski urad preločiti v barake, ki se v ta namen postavijo.

§ 6. Nastanitev vojaštva.

Nastanitev vojaštva v ljubljanskem stanovanjskem okolišču izvaja izključno državni stanovanjski urad.

§ 7. Stanovanja v barakah.

Državni stanovanjski urad odaja in upravlja stanovanja v barakah, ki se bodo zidale v svrhu olajšanja stanovanjske bede.

§ 8. Stanovanjski popis.

Državni stanovanjski urad izvede v svrhu stanovanjske evidence po svojih posebnih organih v najkrajšem času splošni novi popis vseh ljubljanskih stanovanjskih okolišč, stanovanj, stanovanjskih delov, mesečnih sob ter drugih za stanovanjske namene uporabljivih prostorov.

V svrhu tega popisa izda stanovanjski urad popisne pole. Vsaka vedoma napačno oddana napoved v teh stanovanjskih polih je kaznjiva.

§ 9. Tujski promet.

Državni stanovanjski urad nadzira po svojih zaupnikih tujski promet v ljubljanskem stanovanjskem okolišču.

Glede tujskega prometa se poleg že obstoječih predpisov še posebno določa:

1. brez dovoljenja državnega stanovanjskega urada ne sme noben tujec dalje kakor tri dni bivati v ljubljanskem stanovanjskem okolišču;

2. zasebniki ne smejo — razum bližnji sorodščini in svaščini — brez dovoljenja državnega stanovanjskega urada oddajati stanovanja, oziroma stanovanjskih delov;

3. za tujcem oddana stanovanja in sobe ne sme nihče zahtevati očitno previsokih cen.

IV. Stanovanjsko gibanje zasebnikov.

Državni stanovanjski urad nadzira in regulira stanovanjsko gibanje zasebnikov v ljubljanskem stanovanjskem okolišču.

V ta namen se določa poleg že obstoječih predpisov:

§ 10. Stanovanjske odpovedi.

Državni stanovanjski urad ima pravico odpovedati stanovanje vsaki osebi, ki biva v ljubljanskem stanovanjskem okolišču, ne glede na njeno domovinstvo, ako nima v kaki občini ljubljanskega stanovanjskega okolišča kake javne ali take zasebne službe, ki služi javnemu pridru, ali pa jo ne silijo najni eksistenčni vzroki, da biva v tem okolišču.

V posebnega ozira vrednih slučajih more stanovanjski urad nakazati takim osebam stanovanje izven ljubljanskega okolišča (kakor kopališči, gradovih itd.) in jim tudi dovoliti poseben prispevek za preselitev.

§ 11. Prijava stanovanjskih pogodb.

Vsako najemno, oziroma podnajemno pogodbo mora hišni gospodar, oziroma podnajemodajalec prijaviti v svrhu potrditve državnemu stanovanjskemu uradu. Dokler ta pogodbi ne pritrudi, se stranka v stanovanje ne sme preseliti; če bi se kljub temu priselila, jo ima državni stanovanjski urad pravico takoj deložirati.

Prijava v smislu tega odstavka vsebuje: število stanovanjskih prostorov (kabinete šteje kot soba), število rodbinskih članov (brez služinčadi), njih domovinstvo, poklice in visokost letne najemnine v letu 1914. in pa novo pogojene najemnine.

§ 12. Oddaja stanovanj.

Državni stanovanjski urad ima pravico, da vsako stanovanje, oziroma stanovanjski del, o katerem dozna, da je ali bo prosto, odda brez ozira na eventualno že sklenjeno najemno pogodbo stranki, ki jo on določi. Hišnim gospodarjem, oziroma podnajemodajalcem, se more v takem slučaju pripustiti le izbira največ treh najemnikov, ki jih predlaga državni stanovanjski urad.

§ 13. Priselitev v stanovanjski okolišč.

Priselitev v stanovanjski okolišč je dovoljena s pritrditvijo državnega stanovanjskega urada le onim, ki so upravičeni bivati v njem, to so osebe, ki imajo v stanovanjskem okolišču kako javno ali tako zasebno službo, ki služi javnemu pridru ali pa osebe, ki jih silijo najni eksistenčni vzroki, da bivajo v ljubljanskem stanovanjskem okolišču.

§ 14. Preselitev zasebnikov.

Preselitev zasebnih strank v ljubljanskem stanovanjskem okolišču dovoljuje državni stanovanjski urad samo v ozira vrednih slučajih in le na posebno prošnjo.

Kdor se preseli brez dovoljenja državnega stanovanjskega urada, tega ima ta urad pravico takoj deložirati.

§ 15. Prijava stanovanjskih potreb.

Da zamore državni stanovanjski urad imeti evidenco o tem, koliko strank išče stanovanj, oziroma mesečnih sob, naj vsaka stranka, ki išče stanovanje, oziroma mesečno sobo, to svojo potrebo prijavi državnemu stanovanjskemu uradu, ki pa s to prijavo ne prevzame nikake obveze, da bo stranki stanovanje mogel preskrbeti.

Ta prijava vsebuje: število rodbinskih članov ter njih domovinstvo in poklice, ter kak obseg naj ima stanovanje.

§ 16. Določitev letne najemnine.

Državni stanovanjski urad nadzira in eventualno določa višino letne najemnine za stanovanja in stanovanjske dele.

Kot pravec za višino naj služi najemna leta 1914., povišana je v toliko, kolikor je v to dovoljevala naredba bivšega avstrijskega ministra za pravosodje in ministra za socialno skrb z dne 26. oktobra 1918, drž. zak. št. 381.

Preko te večine sme državni stanovanjski urad pripustiti povišanje k večjemu do 10% najemnine iz leta 1914. in to le v slučajih, ako hišni gospodar dokaže, da je tekem vojne izvrševal običajna nujna potrebna popravila.

Pri najemnih pogodbah, sklenjenih pred veljavnostjo te neredbe, izvršuje državni stanovanjski urad to svojo pravico le tedaj, ako ga stranke za to prosijo oziroma ako uradoma dozna za čezmerno povišanje najemnine.

Brez dovoljenja državnega stanovanjskega urada je vsako povišanje najemnine oziroma podnajemnine prepovedano.

V. Razsodišče pri državnem stanovanjskem uradu.

§ 17. V vsen zasebno-pravnih sporih, nastalih iz odpovedi stanovanj, predaje in prevzeta najetih stanovanj, oziroma stanovanjskih delov, o katerih so do sedaj odločala sodišča, odloča od dneva, s katerim stopi ta neredba v veljavo, razsodišče pri državnem stanovanjskem uradu. Tozadavne odpovedi in tožbe naj se vlagajo pri predsedstvu razsodišča.

§ 18. Razsodišče pri državnem stanovanjskem uradu sestoji iz članov stanovanjskega sosveta brez predsednika sosveta. Na čelu razsodišča stoji sodnik, ki ga imenuje nad-sodišče v Ljubljani sporazumno s poverjeničstvom za socialno skrb.

§ 19. Razsodišče je pristojno tudi v slučajih, kjer je po naredbi od 26. oktobra 1916, št. 381 drž. zak. o varstvu najemnikov posloval do sedaj najemni urad za mesto Ljubljano.

Natemni urad za ljubljanski stanovanjski okolišč se s to naredbo odpravi.

§ 20. Razsodišče razsoja v javnih sejah po prostem prevdanku. potem

ko je zaslišalo obe stranki eventualno prič, izvedence in izvršilo ogled na licu mesta. Smiselno more uporabljati določbe civilno-pravnega reda, vendar si pa tudi more v slučaju potrebe sestaviti primeren poslovnik.

Pri razsodišču se morajo stranke zastopati same, vsako drugo zastopstvo je izključeno.

§ 21. Pri razpravi razsodišča, ki jih vodi sodnik kot predsednik, se sklepa z večino glasov in končno-veljavno. Pri enakosti glasov odloča glas predsednika, ki glasuje poslednji.

VI. Predhodne določbe.

§ 22. Pri stanovanjskih sporih, ki tečejo pri sodiščih, pa spadajo v smislu § 17. te neredbe odslej pred kompetenco razsodišča, se je ravnati siedeče:

1. Če glavna razprava v I. stopnji še ni končana, odstopi sodišče spise razsodišču, ki o stvari nadalje razpravlja in razsoja.

2. Če je glavna razprava v I. stopnji že zaključena, izreče sodbo sodišče; proti tej sodbi ni priziva.

3. Če je spor že v II. instanci, odpade vsako nadaljine postopanje; obvelja sodba sodišča I. stopnje; stroške II. stopnje trpi vsaka stranka svoje.

VII. Pritožbe.

§ 23. V slučaju posega po stanovanjih, stanovanjskih delih, kakor tudi v slučaju odpovedi od strani državnega stanovanjskega urada, priselitev v ljubljanski stanovanjski okolišč ter preselitev, je proti odloku državnega stanovanjskega urada dopustna pritožba na stanovanjski svet.

To pritožbo, ki ima odločilno moč, je podati tekom 3 dni pri državnem stanovanjskem uradu. O pritožbi odloča stanovanjski svet v seji tekom nadaljnih 3 dni kochnoveljavno. V sejah poroča referent državnega stanovanjskega urada, ki pa nima glasovalne pravice.

§ 24. Stanovanjski svet more zadevo, opremljeno s svojim mnenjem, predložiti poverjeničstvu za socialno skrb, mesto, da o njej končno-veljavno sklepa. Poverjeničstvo odloča potem končno-veljavno.

Istotako more poverjeničstvo za socialno skrb sklepe stanovanjskega sosveta razveljaviti in naročiti novo presodo; ako bi sklep stanovanjskega sosveta prekršil kako določbo, ali pa smisel te neredbe.

VIII. Kazenska določila.

§ 25. Kdor poda vedoma neresnične ali nepopolne podatke, da se izogne določbam te neredbe ali da jih prepreči, kdor se sicer skuša izogniti določbam te neredbe, napoluje k temu ali sodeluje pri tem, kakor tudi, kdor skuša na kakršenkoli način ovirati ali preprečiti izvršitev določbe te neredbe po stanovanjskem uradu, se kaznuje z denarno kaznijo do 20.000 K ali z zapornim do 6 mesecev, ako ne spada njegovo dejanje pod določila kazenskega zakonika.

Ti kazni se morete nalagati tudi druga poleg druge.

Kot izvršilni organ nastopa policijsko ravnanje v Ljubljani.

IX. Končne določbe.

§ 26. Ta neredba stopi v veljavo z dnem razglasitve; istočasno se s to naredbo razveljavljajo za ljubljanski stanovanjski okolišč navedba bivšega avstrijskega ministra za socialno skrb z dne 28. marca 1918, št. 114 drž. zak. in navedba bivšega avstrijskega ministra za pravosodje in ministra za socialno skrb z dne 26. oktobra 1918, št. 381 drž. zak., v kolikor nasprotujete določbam te neredbe.

Razveljavljajo se nadalje za ljubljanski stanovanjski okolišč za čas, dokler velja ta neredba, § 49. odst. 5. sodnega pravilnika, ter §§ 560.—576. civ. pravd. reda, v kolikor se nanašajo na spore radi odpovedi predaje ali prevzeta najeti stvari.

Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani o pravici občin do posega po stanovanjih z dne 17. januarja 1919, št. 295 (U. I. XL) se izpremeni v toliko, v kolikor niso njene določbe v nasprotju z določbami te neredbe.

Poziv

poverjeničstva finančnega ministrstva v Ljubljani

glede prenosa čekovnih računov dunajskega poštnohranilničnega urada na poštni čekovni urad kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani.

Poziv velja samo posameznikom (privatnim osebam, trgovskim firmam), ne pa denarnim zavodom (bankam, hranilnicam, zadrugam), katerih čekovni računi pri dunajskem poštnohranilničnem uradu se

oč svojem času prenesejo po drugi poti. Zasebniki, kateri so v zmlisu javnega poziva bivšega poverjeničstva za finance Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 21. januarja 1919., št. 400 (glej Uradni list XL z dne 22. januarja 1919), imovino svojega čekovnega računa prijaviли kot inozemsko terjatev pri dunajskem poštnohranilničnem uradu in kateri žele prenesti vso svojo imovino s temeljno vlogo vred na poštni čekovni urad kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, se pozivljejo, naj pošljejo najkasneje do dne 15. aprila 1919 na naslov: Poštni čekovni urad kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani

1. zadnji kontni izpisek dunajskega poštnohranilničnega urada (v vpogled proti vrtniti) in

2. ček dunajskega poštnohranilničnega urada. Ta ček naj se izpolni tako-je: Kraj in datum kakor po navadi, namesto zneska pa naj se zapiseja obakrat (namesto številčno navedenega zneska in namesto v besedah izražene zneska) besedi »per saldo« in namesto naslova prejemnikovega naj se zapiše: »V klirungu na račun št. 37.792*87 — finančno ravnanje v Ljubljani«. Številčni razpredelček ob desnem robu čeka naj se ne pristrže.

3. Ker s tem lastnik računa izstopi iz čekovnega prometa dunajske poštne hranilnice, naj se vpošljejo, kakor je predpisano, tudi vsi še neoprabljeni čeki. Pri tem naj lastnik računa ne pozabi priložiti pisma, naslovljenega na dunajsko poštno hranilnico, in v njem naj izrečno zahteva povrnitev kolkovine (4 vinarje za vsak neoprabljeni ček).

Čeki, na ta način zbrani pri poštnem čekovnem uradu v Ljubljani, se potem uradno odpošljejo poštnohranilničnem uradu na Dunaju in čim ta na Dunaj prevede prepis, na račun bivšega finančnega ravnateljstva v Ljubljani, oziroma sedanje poverjeničstvo ministrstva financ v Ljubljani prejme dotično obvestilo, se bodo imovine posameznih lastnikov dunajskih poštne čekovnih računov ali pripisale na njih račune pri čekovnem uradu v Ljubljani, ako jih že imajo, ali pa se bodo smatrala za vplačilo ob otvoritvi novega čekovnega računa, ako stranka čekovnemu uradu v Ljubljani pravočasno pošlje pristopno izjavo; sicer se bo izplačevala vsa gotovina po nakaznični poti.

Pripisovalo, oziroma izplačevalo se bo na podstavi kontnih izpisov dunajske poštne hranilnice k št. 37.792*87, strankam pa bo možno ugotoviti na podstavi izpisov iz lastnih saldiranih računov, ki jih dobe z Dunaja, ali se je kaj pomotoma pripisalo, oziroma izplačalo.

S čekovno imovino, preneseno iz dunajskega poštnohranilničnega urada na novi čekovni račun poštnega čekovnega urada v Ljubljani (oziroma s prirastkom), sme razpolagati stranka šele mesec dni potem, ko se je vpis izvršil pri čekovnem uradu v Ljubljani.

Opozarjajo se končno imetniki čekovnih računov pri poštnohranilničnem uradu na Dunaju, da v bodoče tamkajšnje imovine ne morejo uporabljati niti za izplačila v nemški Avstriji — ker smatra ta država dosedanje račune naših državljanov za inozemski denar (to je za nežigosane bankovce, dočim se bo plačevalo v bodoče tamkajšnje inozemske avstrijske žigosane bankovce) — niti govornu, katerega je imel zastopnik za plačila v naši državi, ker je čekovni promet s poštnohranilničnim uradom na Dunaju ukinjen.

V Ljubljani, dne 29. marca 1919.

Poverjenik: dr. Šavnik s. r.

Politične vesti.

Jugoslavija.

Narodno predstavništvo.

LDU. Belgrad, 4. Današnja seja narodnega predstavništva se je pričela ob pol 10. dopoldne. Po prečitjanju interpelacij in pozdravov se je prešlo na dnevni red: Debat o prometnih razmerah na železnicah. Prvi govornik posl. Blagojevič je ostro kritikoval razmere na naših železnicah ter razveljavil trditve ministra Vuloviča, da bo proga Belgrad-Niš že kmalu gotova. Dela napredujejo silno počasi, ker primanjkuje vsega gradiva. Iz Hrvatske so prihajali v obilnem številu delavci, ki so se ponujali za delo na tej progi, a v Belgradu so jih poslali nazaj, ker ni bilo nobene organizacije, ki bi dela vodila. Govornik je poudarjal, da sploh v vodstvu del ni sistema in organizacije. — Nadalje je govoril poslanec sodrug Konač, ki je slikal težki položaj slovenskih železničarjev in opozarjal na velike nevarnosti, ki lahko dovedejo do konflikta, ako se ne zadovolji železničarskim

zahtevam. Železničarski delavci so razočarani, ker nova država kljub ponovnim obljubam ni zadovoljila njihove potrebe. S tem postopanjem se prometna kriza le povečava. Med slovenskimi železničarji je še sedaj mnogo delavcev, ki delajo za plačo 2 K 40 vin. na dan. Govornik je posebno kritikoval militarizacijo železnic in je navajal konkretne primere vojaškega nasilstva. Zahteva slovenskih železničarjev so minimum za zboljšanje njihovoga teškega položaja. — Posl. Pera Jovanovič (radikalec) je pripomnil, da železniški minister ni storil vsega, kar bi moral in mogel. Treba je za-prositi pomoči od Amerike, ki ima milijone železniških uslužbencev in neizčrpne zaloge gradiva in ki je dosedaj zaveznikom pomagala z vsem, kar so potrebovali. — Min. predsednik Stojan Protič je izjavil nato, da je že na Krfu odredil razne priprave v zadevi prometa in se obrnil na ameriško vladu s prošnjo za pomoč. — Posl. Agatanovič (nacionalec) je apeliral na prometnega ministra, naj poskrbi v pravem času, da se pomnožijo železniški vozovi, ker nam železniška proga sama ne pomaga ničesar, ako primanjkuje lokomotiv in vagonov. — Posl. Kostič je opisoval težkoče glede uvedbe prometa v Srbiji, kjer je sovražnik vse uničil. — Železniški minister Vulovič je nato razlagal v daljšem govoru težkoče, ki se stavijo vzpostavitvi komunikacij, in je obital poslancem, da niso sestavili drugega kakor ostre kritike ne glede na nepopravne vesti. Pohvalno je poudarjal zaslug železničarjev in obljubil, da bo vlada zadovoljila njihovim zahtevam, ako jih stavijo legalnim putem. Kar se tiče nekorektnega obnašanja armade proti poštnikom, je izjavil minister, da dosedaj še ni prejel nobene pritožbe in da se tudi v listih ni pisalo o takih primerih. (Opozicijski poslanci kažejo ministru po cenzuri pobeljene članke listov.) V zaključku svojega govora je konstatiral minister, da promet v največji meri otežavajo tudi madžarski delavci. — Končno se je interpelant dr. Pestotnik zahvalil ministru za poslušnost. — Predsednik je nato sejo zaključil. — Prihodnja seja bo jutri ob 9. uri dopolne.

Amerikanci za Jugoslavijo.

»Il Pópolo d'Italia« poroča o razgovoru, katerega je imel zastopnik tega lista z italijanskimi poslanci Pitacco in Gillanovic in dr. Antonijem, ki so se ravnokar vrnili iz Zedinjenih držav, kjer so imeli nalogo delati propagando za italijanski imperializem. Ta propaganda pa je imela malo uspeha, ker so se bridko pritoževali, da ne kažejo Amerikanci nikakega zanimanja za italijanske zahteve, pač pa se zanimajo izredno in »pretrano« za jugoslovanske zahteve, kakor da bi bile jugoslovanske zahteve edini in izključni snoter in cilj svetovnega konflikta. V Ameriki je velika nejasnost v naziranju glede italijanskih aspiracij na jadranskem morju in obširen boj z lažmi in obrekovanjem, ki ga vodijo jugoslovanski agitatorji proti Italiji.

Po svetu.

Promet z Nemško Avstrijo ustavljen.

LDU. Dunaj, 5. (ČTU.) »Nenes Wiener Journal« poroča, da je ves poštni, brzojavni in telefonični promet Jugoslavije z Nemško Avstrijo, izvzemši državne brzojavke in državne pogovore, ustavljen.

Trgovski obrati na Ogrskem zavna last.

LDU. Nauen, 5. (Brezlično.) Ogrska vlada svetov prevzame kot javno last ter postavi pod nadzorstvo delavcev in trgovskih nastavlencev nastopne trgovske obrate: trgovine na debelo, trgovine, ki poleg podrobnih prodajevodijo tudi trgovino na debelo, in trgovine, ki sicer svoje blago prodajajo direktno odjemalcem, pa so imele 29. marca t. l. 10 ali več delavcev v službi. Podržavljena podjetja bodo vodili poslovodje, imenovani od ljudskega komisarija za socialno produkcijo in sicer po njegovih navodilih. Delavci podržavljenih podjetij imajo izvoliti nadzorstveni svet, čigar naloga je, zagotoviti delavsko disciplino, varstvo ljudskega imetja in nadzorstvo obratnega vodstva. Nadalnja odredba vladajočega sveta pravi, da so dosedanjí voditelji, ravnatelji in uradniki že socializiranih obratov kakor tudi onih, ki se bodo šele socializirali, dolžni, ostati na svojih mestih ter vso svojo moč in znanje staviti na razpolago. Njihova plača ne sme več znašati kakor doslej in nikakor ne več kakor 3000 kron. Oni, ki bi ravnali proti tem predpisom, so postavijo pred revolucijski tribunal. Naredba o zastavljalnicah določa, da se morajo predmeti, ki so bili 22,

marca 1919 zastavljeni za vsoto pod 100 kron, vrniti lastnikom do 15. aprila, ne da bi se iztirjala izposojena vsota.

Pomanjkanje časopisnega papirja v Budimpešti.

LDU. Budimpešta, 4. (ČTU.) Pomanjkanje papirja za časopise je postalo tako občutno, da bodo morali tiskarne, ako se v najkrajšem času ne dobavijo večje množine rotacij skega papirja, ustaviti izdajanje listov. Vlada svetov se trudi, da dobi potem kompenzacijskih pogajanj od Nemške Avstrije papir.

Ustavitev dela v Kruppovih tovarnah.

LDU. Essen, 4. (ČTU.) Davi je radikalno delavstvo ustavilo delo v kruppovih tovarnah, tako da je prenehel obrat vseh tvornic Kruppove trdnice in tudi plinarne in elektrarne. Pred ustavitvijo obrata so radikalni Kruppovi delavci mišili znatne množine orožja vseh vrst.

Stavka v ruhrskem ozemlju.

LDU. Nauen, 5. (Brezlično.) Kakor javljajo, je glavni vzrok stavkarskemu gibanju v ruhrskem ozemlju nezadostna preskrba s prehrano. V Bottropu zadnje 14 dni niso delili nobenega mesa več. Te obžalovanja vredne razmere, ki onemogočajo dalje težko telesno delo, se bodo sedaj zboljšale, ker so že dospeli v stavkarsko ozemlje prve pošiljave z živili. Kaže se tudi potrebo po izpremembi enoličnega življenja izza vojnega gospodarstva in po nekoli kovi zabavi. Tudi to je umljivo in draga kultura goječih družtev in državnih zavodov bo, ustreči tem umljivim željam.

Wilson odpošuje 20. t. m.

LDU. London, 4. (Brezlično.) Daily Mail se poroča iz Newyorka, da domnevajo v Washingtonu, da namerava Wilson okolo 20. aprila odpotovati v Zedinjene države. Če se te informacije udejavijo, bo Wilson pred odhodom iz Francije potem kabelske brzojavke vpoklical posebno kongresno zasedanje za prve dni meseca maja.

Iz časopisja.

»Volja Narodne, glasilo jugoslovanske demokratske stranke piše o položaju: »V novi naši državi se dela za politično centralizacijo, pod čimur razumevamo edinstvenost vladne in edinstveno zakonodajo; o de in upravni centralizaciji ni govora. Sedanjim težkočam v prehrani, financii in prometu ni kriv Belgrad, ampak posledice vojne in zunanji položaj. Upliv Francoske je velik. Zdi se, da se brez Francozov ne da ničesar napraviti. Tu zdaj en francoski general več odloča, kot naše ministrstvo. Radi tega toliko kričali učimo se od Slovencev! Nikdo ne zna tako organizirati in voditi organizacijo kot Slovenci. Njihovi spisi za ljudstvo so mojsterska dela. Vse je pri njih kratko in jedrnatno pisano. Povsod je red in mir, njihovi intelektualci so red in vednem stiku z ljudstvom. Zaključimo zato naše Hrvate, da čuvajo mir in narodno slogo.«

Kdo je socialist?

G. Renard odgovarja na to vprašanje. Pravi med drugim: Socialist mora vsakemu človeškemu bitju priznati enake pravice kot samemu sebi; da si oni drugi poišče vsi srečo, da se preskrbi z vsemi gmotnimi in duševnimi potrebščinami, ki jih mora na podlagi tega načela, ki je obenem tudi eno izmed glavnih načel demokracije sploh, sprejeti med svoja načela enakovrednost svojih osebnih ciljev s cilji svojega bližnjega; to znači, on ne sme trpeti krivice ter bede, koje vzrok je nepravilnost sedanje družbe, in to tudi tedaj ne, če napada samo druge ljudi; ker misli si mora: »ti drugi ljudje, to smo mi«. Dalje mora zahtevati, da pusti človeška družba, ki je nekaka »življenjska zveza«, vsem svojim članom enako možnost, da se razvijajo popolno in kakor se morejo z ozirom na veselje, voljo in zmornosti. Če si socialist, pomeni to, da se moraš boriti za odpravo vseh predprav, ali kar je isto, potegovati se moraš za uvedbo enakopravnosti, kot na gospodarskem, enako tudi na političnem polju; torej trditi se ti je treba, da dosežeš, da bodo v vsej človeški družbi eksistirali, mesto dosedanje slabe, stare in krivične razdelitve ljudi v reveže in bogataše, v varovance in protektorje, v delavce in lenuhe, — je en razred, katerega vsi člani — razen starcev, bolnih in slabotnih — bodo morali in mogli delati, ter ne bodo smeli puščati drugih, da bi delali mesto njih oziroma v njihov dobček.

Delo bo človekova dolžnost. Biti socialist ne pomeni, pripravljati zmage eni stranki, ali nadvlado tega ali onega dela naroda. Nasprotno znači to, delati za tako uredbo človeške družbe, kjer bodo vsi cili in vsa hotenja skupna ter bo delalo vse obenem in harmonično za boljši blagobit celote. Povsod, kot med prebivalci naše zemlje, enako tudi med drugimi narodi, naj stopi na mesto nasilja in grozot — sporazum, na mesto vojske — večer mir, splošna prijaznost in simpatija na mesto trgovatne surovosti ter sovraštva, skupnost vsega hotenja mesto dosedanje sebičnosti. Kdor je socialist mora razumeti, da je treba za dosego tega cilja — ljudi združiti, vse drugo pa znacionalizirati, da je edino sredstvo, če je posestvo res za vsakega posameznika pogoj za neodvisnost, — da se napravi tedaj vsakega človeka posestnikom, torej zagotoviti se mu mora del premoženja v skupnem svetovnem premoženju.

Dopisi.

Domžale. Proti navijačem cen posnemam iz časopisov vsak dan odredbe in razne razprave. Toda tukajšnji gospodje gotovo še nič ne vedo o tem, sicer bi napravili konec odiranju in nabiranju poslednjih žuljev od delavca. Pri nas imamo veliko valjičnih mlinov, ki so večidel last revežev. Zaradi tega ne dobijo v predelavo nobenega žita. Je pa tudi par bogatašev. Tem se gre na roko, da njih mlini vedno tečejo. V sled tega je tudi prodaja moka različna. Če pride kateri naših iz občine, ali odkoderkoliže, prosit za 1 ali 2 kg moka, je ni za dar in tudi ne za visoko ceno! Zakaj siromak je bil in siromak ostane. Druga je pri bogataših. Tem je vse na razpolago. Ni dolgo, kar sem videl, ko je dobil nek »magnat« 800 kg najlepše moke, seveda po 10 K kg. Par dni kasneje zopet drugi 600 kg. Ne vem odkod prihaja ta moka. Pa naj še kdo reče, da pri nas kruha ni! Je, toda le za bogate, a ti delavec stradal dalje, saj si navajen! Imamo pri nas še druge vrste pijavk, to so trgovci. Še pred vojno so imeli z blagom polno nakopičene prodajalce. Ko so slišali, da je izbruhnila vojna, je blago izgubilo kar čez noč. Zdaj je zopet prišlo vse na dan. Vlada naj že enkrat poštno poseže vnem, ker se zna zgoditi, da bodo ljudje blago vzeli sami — pa zastani! — Ker sedanje cene so že bahne!

Celje. Kakor se govori po mestu Celju, imajo celjski mesarji namen, ako jim vlada ne dovoli zvišanja cen pri mesu, da bodo tudi oni »štrajkali«, t. j. po njihovem nazoru: oni bodo pustili predvsem revne in uboge ljudi, da stradajo. Beseda »štrajk« je prišla tem dobro rejnim vojnim dobikarjem v spomin menda takrat, ko so slišali o nameravanem »štrajku« ubogih, slabo plačanih uradnikov, ki tvorijo naš dosedaj še nezadosti probujeni del proletariata. In kako si mislijo ti gospodje celo stvar? Prav euostavno. Okrajno glavarstvo jim sicer dosedaj ni zvišalo prodajnih cen — vsaj so si jih itak sami zvišali od 8 do 12 K za kg — ampak živino je celjskim mesarjem nakazalo po uradnih cenah. In celjski mesarji? Vpraša se naj mesarja N. N.! On je poslal dotično goved domov na dom svojih sorodnikov, češ: po tej ceni jaz mesa ne prodajam, bom rajši goved obdržal sam; prebivalstvo se naj pa le razburja in stradal! Veselilo se pa gospodje mesarji obljubljeni jim proste kupčije z živino; potem bo naše meso tako drago, kakor meso hrvatske goved. Veselite se nižji sloji, celjski mesarji vas bodo še »razveselili« in vam »olajšali« življenje!

Celje. Kakor je bilo v št. 9. »Naprejša« od 13. januarja t. l. razglašeno, imajo invalidi, kateri so vsaj 20% za izvrševanje svojega poklica nesposobni in so zares potrebni, kakor tudi svoji takih invalidov, pravico do naklonitve podpore po drž. zak. št. 119 z dne 28. marca 1918. V sled te odredbe deželne vlade (43. seja) sem jaz, ki sem od granate poškodovan in 30% invalid — kakor tudi več drugih sodrugov — invalidov iz naše tovarne — za to naklonitve s priloženim ponovnim zdravniškim izpričevalom prosil in sedaj — po dolgih treh mesecih — sem dobil naslednjo rešitev »slavne« vzdrževalne komisije v Celju: »Vaši prošnji za podelitev podpore se ne ugoditi, ker ni dejanska potreba, kajti moč dobiva invalidno penzijo in ima stalni zaslužek kot tovarniški delavec 5 K na dan. Zoper to odločbo je dopusten priziv tekom 60 dni, ki se naj vložil pri okrajnem glavarstvu v Celju na državno vzdrževalno komisijo v Ljubljani.« — Torej invalidna penzija mesečnih 22 K, katere pa tudi že več mesecev nisem in tudi menda ne bom prejel, in pa za-

služek dnevnih 5 K v tovarni, po mnenju teh častivrednih gospodov popolnoma zadostuje za preživljanje in vse druge potrebščine družine pri sedanjih vedno naraščajočih cenah! Ker je invalid — siromak pristilen, kolikor njegovi pohabljeni udi dopuščajo, poiskati si kakšen skromen zaslužek, ako neče gladu poginiti, potem ni »poveda« za priznanje kakoga drugega prispevka! Uboga para naj le gara in strada, saj boljšo moč in kri je že tako pustila izsestav iz sebe! »Der Mohr hat seine Pflicht getan, der Mohr kann gehen!« Veliko se je že čitalo v različnih časnikih, kako da si vlada prizadeva, stanje invalidov temeljito izboljšati, pa kakor se zdi, so vse te naredbe ostale le na papirju. Pomagati si rečeveži ne moremo. Zato moramo to povedati javnosti, ki ima gotovo več smisla za pravico, kot ljudje, ki o tem odločajo in ne vedo, kaj je beda in pomanjkanje in ki ne vedo muke invalidov in niso okusili grozot vojne! — F. B. in več drugih invalidov.

Rimske Toplice. Čakamo že dolgo časa na odrešenika, da bi nas odrešil z našo pokojnino; namreč, da bi dobili naš denar, ki nam železniškim vpokojencem pristaja. Tolažijo nas: V par dneh dobite. Prečete par dni, par mesecev, in denarja je ni. Od tolažbe pa tudi pes pogine! Mi moramo takoj plačati živež, ki pride od aprovacije. Kje naj dobimo denar? Kako pridemo ubogi ljudje do tega? Kompetentne faktorje pozivljamo, da se to kar najhitreje uredi, da dobimo penzionisti svoj denar, da bomo lahko živeli! — Železniški invalid.

Dnevne vesti.

— Policijska ura, abstinenca in socialna demokracija. »Sveta vojska« ans naproša, da v zadevi policijske ure priobčimo sledeče: Izvajanju v Vašem petkovem listu v tej zadevi nimamo kaj ugovarjati. To se dá vse podpisati. V tem se torej ujemamo. Konstatirati moramo samo, da se »Sveta vojska« v zadevi treznosti ali abstinence ne giblje »na vrhovih pretrianosti«. »Sveta vojska« ne zahteva popolne abstinence od vsakogar; niti ni to njen cilj; marveč — kakor govore njena pravila — samo najizdatnejše sredstvo, ki vodi do cilja, kateri je vesplošna treznost. Res pa je, da so mnogi socialni demokratje strogi abstinente in imajo družva, v katera sprejemajo samo izrazite abstinente. Tako v Gradcu in tako na Dunaju, kjer izdajajo list z imenom »Abstinent«. In dr. Arnold Holtscher, zdravnik v Pirkenhammerju pri Karlovih varih, s katerim smo bili skupaj na več profalkoholnih shodih (na Dunaju, v Budimpešti, v Gradcu, v Solnogradu in Milanu), mož, ki ga lahko imenujemo največjega bojevnik za abstinenco v stari Avstriji, je — socialni demokrat. — »Sveta vojska«.

— Redna javna seja ljubljanskega občinskega sveta bo v torek, 8. t. m. ob 6. uri zvečer v mestni dvorani.

— Ubogi kadilci! Prijatelj nam piše: V Ljubljani grozi revolucija kadilcev, ker ne dobe nikjer tobaka, niti svačlic, niti cigar. Neumljivo je to, kako je mogoče, da je tobaka naenkrat zmanjkalo. Saj je vendar sajenje in prodaja tobaka še vedno državni monopol. Vriva se nam misel, da je država tisti aktor, ki zadržuje prodaja tobaka in s tem pospešuje »šmuglarstvo« in navijanje cen. Cigarette se prodajajo pod robo 40 do 60 vin. komad. Kam pa to pelje? Naj bi se merodajni faktorji zganili in storili v tem oziru svojo dolžnost, da bi tudi pri prodaji tobaka nastal red, red in zopet red! Ne povrnimo se vendar v čase birokratične Avstrije, ki je bila vedno zvesta pomočnica šmuglarjev in navijačev cen.

— Nesreča. V Pragerskem je povozil vlak kurilniškega delavca Martina Gajšta. Levo roko mu je gladko odrezal; bil je ranjen tudi na glavi tako močno, da so mu izstopili možgani. Živel je le par minut in izdihnil v groznih mukah. Star je bil 19 let ter prav delaven član Splošne železničarske organizacije in dober sodrug. Blag spomin proletarski žrtvi!

— Shod državnih vpokojencev. 3. t. m. se je vršil v »Mestnem domu« shod državnih vpokojencev vseh kategorij. Med razpravljanjem so se dognale vnebovpljive razmere, v katerih se nahajajo državni vpokojenci nižjih kategorij. Večina nima ne oblek, ne obuvanja, ne živeža in marsikdo niti stanovanja. Pokojnina ogromne večine državnih vpokojencev dosega z vseni dokladami vred komaj mesečnih sto kron, s katerimi ne morejo ne živeti in ne pošteno umreti. Na shodu se je ostro grajala brezbriznost merodajnih faktorjev

napram državnim vpokojencem. Zborovalci so sprejeli naslednje resolucije: 1. Državnim vpokojencem vseh vrst, katerih dohodki ne presegajo mesečno 400 K, naj se izplača v najkrajšem času nabavni prispevek v znesku 1000 K, to je za eno obleko. 2. Pokojnina državnega uslužbenca naj znaša od 1. januarja t. l. najmanj mesečno 300 K. 3. Državnim vpokojencem vseh vrst naj se v najkrajšem času preskrbe potrebna stanovanja in živila po zmernih cenah. 4. Državnim vpokojencem, ki so bili vsled boleznii ali onemoglosti predčasno upokojeni, naj se pokojnina progresivno zvišuje tako, da bodo v primerni starosti deležni tistih prejemkov, ki bi jih imeli v aktivni službi, ako bi jim bilo mogoče dalje služiti. 5. Vdove po državnih vpokojencih, ki so se še-le po svojem umirovljenju poročili, imajo ravno tako pravico do pokojnine kot vdove za onimi, ki so se poročili za časa svojega službovanja. 6. Državni vpokojenci ženskega spola so deležni istega eksistenčnega minimuma in ravno istega nabavnega prispevka kakor vpokojenci moškega spola. 7. Znaprej naj znaša nabavni prispevek četrtletno 300 kron.

— Se že pečejo zemlje. Mariborski peki so začeli pečti zemlje, ki jih prodajajo po 50 ali 60 vinarjev. »Mariborski delavec« pravi, da so zelo drage in da je to prav navadno odeduštvo.

— Zlatko Balokovič, virtuozi na gosli, ki je nedavno koncertiral v Ljubljani, bo koncertiral tudi v Mariboru dne 10. t. m.

— Ustavljeni vlaki. Zaradi pomanjkanja petroleja se z dnem 6. t. ustavijo naslednji osebni vlaki: Maribor-Ljubljana: vlak 39, odhod Maribor 4.30 pop., prihod v Ljubljano 8.54 zvečer. Vlak 42, odhod Ljubljana 5.55 zvečer, prihod Maribor 10.31 ponoči. — Zagreb-Ljubljana: vlak 511/45, odhod Zagreb 6.05 zvečer, prihod Ljubljana 10.58 zvečer. — Zidani most-Zagreb: vlak 510, odhod Zidani most 7.40 zvečer, prihod Zagreb 9.59 zvečer. — Pragersko-Kotoriba: vlak 207/259, odhod Pragersko 8.30 zvečer, prihod Kotoriba 2.28 ponoči. Vlak 270/268 odhod Kotoriba 3.03 zjutraj, prihod Pragersko 8.30 dop. — Spilje-Ljutomer: Vlak 1803, odhod Spilje 5.29 pop., prihod Ljutomer 7.52 zvečer. Vlak 1826, odhod Ljutomer 5.31 pop., prihod Spilje 8.04 zvečer. — Vozijo novi naslednji vlaki: Maribor-Ljubljana: vlak 1, odhod Maribor 2.28 pop., prihod Ljubljana 6.13 zvečer, postoji v vseh postajah. Vlak 32, odhod Ljubljana 2.47 pop., prihod Maribor 7.41 zvečer. — Zagreb-Ljubljana: vlak 503/III—1/II, odhod Zagreb 1.30 pop., prihod Zidani most 4.05 pop., odhod Zidani most 5.37 pop., prihod Ljubljana 6.43 zvečer. Vlak I/II postoji v vseh postajah Zidani most-Ljubljana. — Zidani most-Zagreb: Vlak 506, odhod Zidani most 5.05 pop., prihod Zagreb 7.23 zvečer. — Spilje-Ljutomer: vlak 1823, odhod Spilje 2.10 pop., prihod Ljutomer 4.31 pop. Vlak 1844, odhod Ljutomer 12.52 pop., prihod Spilje 3.06 pop. Vsi drugi dnevni osebni vlaki odpadejo.

— Splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev v Ljubljani vabi k prvi odborovi seji 9. t. m. ob 3. uri popoldne v Novi ulici 5. Ker je dnevni red važen, je potrebno, da se je udeležijo vsi na občnem zboru v predsedstvo, oziroma odbor izvoljeni člani in njih namestniki. — Predsednik.

— Uredništvo vojnega albuma prejšnjega pešpolka št. 87 plača vsem naročnikom albuma vplačane vsote nazaj. Zneski, ki ne bodo zahtevani od dne razglasenja v dobi šestih mesecev, pripadejo invalidnemu fondu celjskega pešpolka.

— Poziv! Po naročilu bivšega častniškega zbora bh. 4. pešpolka, vrnem iz fonda za vojni album imenovanega pešpolka vplačane naročnine po 40 K za vsak naročen izvod in sicer proti pošiljati tozadevne pobotnice. — Dr. Milan Korun, odvetnik v Ljubljani, Knafjeva ulica št. 4.

— Prošnje za pokojnino in vzgojevalnino. Vojaška intendantca za Slovenijo je poslala oddelku za socialno skrb ta-le dopis: »V Uradnem listu št. LVIII. z dne 4. marca t. l. je natanko določeno, kako naj se ravna z vlogami za preskrbovalnino družinam padlim in pogrešanim vojakov. Toda ne občinski, ne državni uradi se tega ne drže, ker prihaja mnogo prošenj, ki niso opremljene po predpisih omenjenega razglašja, in včasih tudi kar naravnost od občinskih uradov namesto službenim potom. Zaradi tega se morajo vloge pogosto vračati, da se dopolnijo in opremijo z dokumenti, kar zelo zavlačuje rešitev in stranke ne dobe nikoli svojih preskrbovalnin. Zaradi tega se

deželna vlada prosi, da pozove vse urade, da ravnajo po predpisih označenega razglašja in da gredo strankam na roko.« Okrajna glavarstva in županstva se opozarjajo, da se strogo drže navodil naredbe, razglašene v uradnem listu od 4. marca 1919, št. LVIII. Tudi naj glavarstva in županstva skrbje za to, da se omenjena naredba na najbolj izdaten način še enkrat razglasi strankam škoda, uradom pa se delo prilhrani le na ta način, da se stranke in uradi strogo drže predpisanih navodil.

— Prepovedano predavanje. »Radničke Novine« poročajo iz Splita: Na 28. marca zvečer napovedano predavanje sodr. Jošta o »Pijavkah ljudskega usmiljenja« je bilo prepovedano od kotorskega glavarstva »v interesu redu in mira«. Prilpominjamo, da je predavanje docela socialno brez političnih vpletljajev. — V znamenju »svobode« prepovedujejo docela kulturna predavanja. Ironija, ključ: Zivela Avstrija!

— Stavka uradnikov trgovske in obrtniške zbornice je 1. aprila nastopila v Zagrebu. Kar se tiče plač, se bo kmalu dosegel sporazum med predsedništvom in uradniki.

— 1200 železničarjev, tako piše belgradska »Epola«, je bilo izgnanih iz naših ozemelj, ki so jih Italijani zasedli.

— Policijske ure v Zagrebu so določene: za kavarne 12. ura, za hotele 11. ura, za gostilne pa 10. ura zvečer.

— Časnikarska stanovaska organizacija se je nedavno ustanovila v Sarajevu.

— Brzovlak od Reke do Zemuna so vedno tako prenapolnjeni, da je železniško ministrstvo odredilo, da se sme prodati za brzovlak samo toliko vozniških listkov, kolikor je prostora v vozovih.

— Smrtna obsodba v Varaždinu. Na smrt na vislice je bil 28. m. m. obsojen neki Tomo Kovac zaradi umorstva, ki ga je naročil nekemu Filipu Šmidleherju, ki je res usmrtil moža Jurija Magdalenicarja, s čigar ženo je Kovac imel razmerje. Šmidleherja pa so obsodili na 20 let ječe.

— Poizkus samomora je napravila neka kuharica Ljuba Vladoj v Zagrebu, ker je bila noseča z nekim mornarjem. Hotela se je ustreliti s samokresom v glavo, pa se ni prav zadela. Odpuščali so jo v bolnico.

— Za invalide. »Rječ SRS« doznava iz Belgrada, da je japonska vlada poslala belgradski vladi 75.000 frankov za oskrbo naših invalidov. Vsota se je dala ministrstvu za finance, dokler se definitivno ne reši vprašanje glede podpora vojnim invalidom.

— Nov časopis. V sremski Mitrovici je začel izhajati »politično nezavisen list« z imenom »Srbija«. Prvi, da si je nadel to ime samo za, da naj se ime Srbija, ker je že kot taka nehala obstojati, vzdržuje vsaj kot naslov časopisa. Drugače pa se ta novi list iskreno zavzema za naše narodno ujedinenje.

— Umor. V Jakuševcu na Hrvatskem je 58 letni gostilničar Fran Kramer umoril 27. pr. m. župnika Franca Horvatiča. Pravi, da ga je pokolnil župnik napadel, ker sta si bila vedno zelo navskriž, ker se je župnik vmešaval v njegove rodbinske razmere.

— Proslava prvega majnika v Zagrebu. »Sloboda« poziva sodruge, da dostojno proslave letošnji prvi majnik in pravi: Letos se nam gre za samoodločbo narodov, mir med narodi, politične pravice, za sklicanje konstituantne, ter uvedenje socialistične republike. Prvega majnika naj počiva vse delo! Delavstvo naj bo mirno. Zahteva pa, da se proslavi ne dela od nobene strani zaprek, kar bi pomenilo izživljanje in bi lahko imelo nemile posledice.

— Drobne vesti. Železniški promet na progi Smederevo - Velika Plana-Lapovo-Kragujevac je obnovljen. Popravljalna dela na drugih železnicah se izvršujejo. — Redna zračna pošta na progi Novi Sad-Niš-Skoplje in Novi Sad-Sarajevo-Cetinje se je uvedla, dokler se ne uredi poštni promet na železnicah.

Iz stranke.

Iz Tržiča. Delavci! Bliza se naš največji praznik Prvi Maj! Ta dan moramo kar najbolj dostojno proslaviti. Dolžnost vseh delavskih mas je, da se bodo strogo držale vzporeda, ki ga je odbor krajevene organizacije v proslavo našega praznika sestavil. Vzpored: 1. Delo 1. maja po vseh obratih počiva! 2. Ob 4. uri zjutraj budnica. 3. Sodrugi iz okolice pridejo korporativno ob pol 9. z zastavami v Tržič. 4. Ob 9. uri javen ljudski shod. 5. Po shodu manifestacijski obhod po trgu. 6. Ob pol 2. popoldne izlet na Križ. Kovor in na-

zaj. 7. Ob 4. uri popoldne začetek veselice izobraževalnega društva »Svoboda«. Delavci 1. maja pokažimo, da smo svobodni ljudje, proletarci, ki se zavedamo svojega stanja. Zatorej vsi trpin 1. maja na plan in proslavimo naš veliki delavski praznik! Živel 1. maj! Živela jugoslovanska socialna demokracija!

Rogaška Slatina. Krajevna politična organizacija je na svoji seji konstatirala, da se smatra Antona Lubeja izključenim iz stranke iz sledečih razlogov: 1. Agitiral je proti stranki in za pristop k JDS. — 2. Kot politično organiziran pristaš JSDS je sprejel mesto v občinskem zastopstvu ter izjavil, da ga sprejema od vodstva JDS in želi začasnou izstopiti iz JSDS. — 3. Vsled njegovega nedostojnega nastopavanja proti JSDS in lažnjivih ter obrekljivih govoric. — Odbor.

Shodi.

— Klub občinskih svetnikov JSDS ima danes točno ob 5. uri popoldne važno sejo v Šelenburgovi ulici št. 6, I. nadstr.

Danes, ponedeljek, točno ob pol 8. uri zvečer redna tedenska seja krajevne politične organizacije za Ljubljano in okolico v lastnih prostorih, Mahrova hiša, I. nadstropje. Zaupniki in zaupnice, udeležite se je polnoštevilno!

V sredo, 9. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer sestanek širšega odbora za proslavo Prvega Majnika v prostorih krajevne politične organizacije, Mahrova hiša, I. nadstropje. Polnoštevilna odeležba dolžnost!

Poročila.

Dornava pri Ptuj. V torek, 25. marca se je vršil v gostilni »Herga« javen shod, ki ga je sklicala politična organizacija ptujska. Tudi na ta shod se je zbralo obilo občinstva, ki je sledilo izvajanjem sodruka Rožeka, pozdravivši navzoče, da se organizirajo v soc.-dem. stranko, ki je edina zastopnica delavskega proletariata in nima vezanih rok kakor druge stranke. Omenjal je bivšo staro zakonjeno stranko, ki si je sedaj našla ime Jugoslovanska demokracična stranka, ter klerikalce, ki so le vsled avstrijske polomije postali demokracični, ker se boje, da bi jih drugače ljudstvo že preje spoznalo. Toraj volkovi v ovčjih kožah. Vsi so kar na mah postali demokracični, ali ko se gre za udeležitev demokracizma, pa pravijo in se zvijajo, da je še prezgodaj, da ljudstvo ni zrelo itd. Isto vidimo pri agrarni reformi, kjer na vse načine nagajajo. Seveda je kaj težko biti demokracič, če se ima v svoji stranki kapitaliste, veleposesnike, vojne dobičkarje in kakor se že bličejo... Konecni je govornik pozivljaval navzoče, naj se trdno oklenejo organizacije in gledajo, da bo njih politična organizacija tudi za Dornovo rodila obilen sad. — K besedi se je oglasil tudi g. D. Vesenjak (JDS), ki se je tudi priporočal organizaciji ter očrtal še trpljenje Slovencev pod bivšim farmom Avstrije in sedaj pod italijanskim imperializmom, pod katerim ječi preko 800.000 Slovencev. Upa pa trdno, da bo mirovna konferenca ter Wilson pravično sodilo in da bomo te pokrajine le dobili. — Priporočila, da bi se primerna resolucija sklenila kot protest proti okupaciji s strani Italijanov. Sodrug Rože je v zaključnem govoru omenil, da se mi ne smemo spuštiti v iluzije, da nas bo konferenca ali Wilson rešil, ker naša najbolj upravičena nada je revolucija italijanskega proletariata in to so ravno socialni demokracije. — Sedaj na delo, sodrug, da ustanovimo močno politično organizacijo! Zaupnikom za Dornavo se je izvolil sodrug Hlupič Jožef, Podvinci št. 16 (železniški čuvaj). — Elski.

Poberže pri Ptuj. Za nedeljo, 23. marca je sklicala politična organizacija ptujska zaupen sestanek v Poberžah. Dasi je bil le za člane sklican, se je vendar zbralo tako število vaščanov v gostilni pri »Suhij veji«, da so poslušalci stali še celo na hodniku in zunaj ter poslušali pazno izvajanje sodruka Rožeka. Zborovanje je otvoril sodrug Drogenik ter v pozdravu in govoru orisal na kratko pomen shoda. Sodrug Rože je omenil v svojem govoru pričetek vojne, aneksijo Bosne, polom Avstrije. Orisal v poučnih besedah politični položaj pri nas in drugod. Omenil je, davso naši delavski zastopniki v pokrajinski vladi dosegli v tej kratki dobi vladanja zakon o osemurnem delavniku, zavarovanje za brezposelne, da je v delu zakon o bolniškem in starostnem zavarovanju tudi za ostale delavske sloje, ki ga bivša avstrijska zbornica že več kot 30 let ni bila v stanu dokončati in vpeljati iz same prevleke ljubezni do delavstva in jeze kapitalistov. Nadalje zakon o agrarni reformi, ki pa je seveda zadel na velik odpor

ravno tistih strank, ki so si šele pred kratkim dale naslov demokracizma. Navzoči kmetje, po večini le najemniki in podnajemniki ter poljski delavci in delavke, so burno odobrvali govornikova izvajanja, ki so trajali več kot eno uro. Navzoči posestnik in rentir, po domače Jurhman, se je seveda spodtkikal glede osemurnega delavnika ter v svoji jezi kričal, da bodo morali njegovi poljski delavci že ob 2. uri zjutraj na delo, ker drugače mu bodo morali vrniti posojila. Navzoče ženske bi ga bile kaj kmalu opraskale, da ni pravočasno odnesel svoj dobro maziljeni treh. Da bo javnost spoznala, kakšentiček je ta bogati Jurhman, naj omenim sledeče. To človeče nesojuje denar ubogim bajtarjem z obrestmi po 10—12 odstotkov. In kadar se mu zljubi, pa gre zjutraj po vasi od hiše do hiše svojih upnikov ter jim kratko veli: Ti, ti in ti, danes na moj grunt delat. Ako ne gre, pa zahteva, naj mu vrne denar nazaj. Kaj hoče siromak, denarja nima, pa se mu mora ukloniti. Seveda je ta možakar prav pristen pristaš novepečene JDS. — Lep demokracizem. Ta gospod naj si pa zapomni, da so oni časi minili, ko se je tako z ubogo paro delalo, in daleč ni čas, ko bo ljudstvo samo izreklo svojo sodbo nad temi pijavkami in oderuhi; in ta sodba bo kruta ali zaslužena. — Po shodu se je vršilo kratko posvetovanje in se je izvolil pripravljalni odbor politične organizacije za Poberže-Spodnji breg. V ta odbor sta se izvolila sodruga Drogenik Ignacij, Spodnji breg št. 116, kot načelnik in Rogina Martin (Jurhman sin), blagajnik in tajnik. Sedaj pa le na delo, delavci, kmetje, dekleta, pristopajte k organizaciji, ker le če bomo močni, homo kaj dosegli. — Elski.

Železničarji!

Seja centralnega odbora Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo se vrši danes točno ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih (Mahrova hiša). Dnevni red zelo važen. Na to sejo so vabljeni vsi zaupniki skupine Ljubljana I, II. in Spodnja Šiška. Predsednik.

Železničarski shod se vrši v torek, dne 8. aprila 1919 ob 7. uri zvečer v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. Poročata sodruga delegata, ki sta bila v Belgradu. — Sodrug! Shod je zelo važen, pridite torci vsi!

Strokovno gibanje.

Iz strokovnih organizacij. Seja osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok, podružnica Ljubljana, se bo vršila v torek zvečer takoj po delu. — Načelstvo.

Mezdno gibanje.

Gibanje krojaških pomočnikov je začelo v Zagrebu. Zahtevalo osennurni delovni čas in povišanje plač za 30 odstotkov.

Kultura.

Nov učni pripomoček za pouk zgodovine je »Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbeve«, ki jo je spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru. Poverjeništvu za uk in bogocinstje v Ljubljani jo je z odlokom z dne 28. marca 1919, št. 1457 kot učni pripomoček srednji in ljudskošolski mladini priporočilo. Cena 1 K, po pošti 1 K 20 vin; pri naročbi nad 50 iztisov dobe gg. učitelji in učiteljice 10 odstotkov popusta. Razposlila jo pisatelj Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Najnovejše vesti.

Tržaški socialisti za Ljenina.

Reka, 5. (PP.) Tržaški »Lavoratore« z dne 4. aprila poroča, da je tržaška socialistična stranka imela dne 3. t. m. svoje glavno zborovanje, kjer je bila sprejeta kot prva sledeča resolucija: »Z ozirom na to, da zamore le diktatura proletariata privedi do zmage socializma, se sklene uravnati vse doboče delovanje tržaške socialistične stranke v soglasju s principli, ki sta jih razglasila Ljenu in Trocki, ob strani hrabrih sodrugov v ostali Italiji.« — Po obsodbi Pitte-nijeve nacionalistične politike vzklika zborovanje: »Naj živi tretja internacionalna Moskva!«

Nemiri v Solnogradu.

LDU. Solnograd, 5. (ČTU.) Davi so brezposelni demonstrirali pred poslopjem deželne vlade. Zahtevajo povišanje podpore od 6 na 10 K dnevno in dodatno podporo za vsakega nepreskrbljenega rodbinskega

člana. Demonstracija je bila zelo burna ter so stavili demonstranti deželni vladi nekaj ultimatum, v katerem zahtevajo, da se njih zahteve izpolnijo do 9. aprila. Pozneje se je doseglo podaljšanje tega termina. Sklenili so tudi, da pošljejo deputacijo brezposelnih na Dunaj, da tam predložijo svoje zahteve državnemu tajniku za socialno upravo.

Ogrska republika sovjetov.

LDU. Budimpešta, 5. (Brezlično.) OKU poroča, da je bila institucija svetov, sestojehih iz nadomestnih ljudskih poverjenikov, razpuščena. Po končani vladni krizi je bil tudi delokrog posameznih ljudskih poverjeništev nanovo razdeljen. Člani vladajočega revolucionarnega sveta so najboljši delavski voditelji

Nemčija.

LDU. Stuttgart, 4. (DunKU.) Danes zvečer se je vnel boj s približno 400 špartakovci, ki so imeli svoje postojanke med Gaisburgom in Wangnom. Špartakovci so si ondu kaj izkopali strelske jarko in postavili strojnice. Artiljerija je obstreljevala njih oporišče na obronkih.

LDU. Berlin, 5. (DunKU.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Monakovega: Množe se viharna znamenja, ki kažejo na revolucijo. Augsburg je bil prvi. Monakovo hoče priti za njim.

LDU. Berlin, 5. (DunKU.) Odsek za odporno stavko meščanov v Stuttgartu je sklenil včeraj zvečer, izjaviti, da je ta stavka končana in priporočati, da se delo zopet prične. Časopisi so v soboto zopet izšli. Po koncu meščanske stavke upajo, da bo tudi stavka Špartakovcev ponehala sama po sebi.

LDU. Monakovo, 5. (DunKU.) Položaj je jako napet. Deželni zbor se ne sestane, in sicer vsled ugovora centralnega sveta. Vzrok izpremembe položaja prihaja, kakor se zdi, neposredno iz Augsburga, ker so na nekem zborovanju izdali geslo: Proglas sovjetske republike. Poslopje deželnega zbora je zavarovano s strojnimi, in sicer od strani, ki ne želijo zborovanja. Sedaj se obravnava, da bi se združile vse socialistične stranke, večinski socialisti, neodvisni in komunisti v skupno revolucionarno stranko delavcev.

LDU. Berlin, 5. (DunKU.) »B. Z. am Mittag« poroča, da se je na vsem ruhrskem ozemlju proglasilo postrežno obsedno stanje.

Bavarska — republika sovjetov?

LDU. Berlin, 5. (DunKU.) »Vossische Zeitung« poroča iz Monakovega: Revolucionarni svet je imel sejo vso noč in je sklenil aretirati vse vodilne osebnosti meščanstva in časopisja. Tudi vojno ministrstvo so zasedle. Kaj pravzaprav svet nameravajo, proizhaja iz poročila o političnem položaju, katero je predložil član vojaškega sveta Klingelhofner. Poročevalec zahteva, da obdrži dosedanje ministrstvo sposobnost za delo in da ostane na krmilu tudi nadalje. Republika svetov naj se proklamira brez vsakega krvoprelitja in brez vsake prenačljene in brezobzirne socializacije. Naloga takozvanih obratnih svetov in odborov nastavljenec bo, skrbeti za to, da ostane ljudsko premoženje neokrnjeno in da bo vedno preskrbljeno za priložnost dela. Slovesno razglasitev republike svetov bo spremljala splošna stavka, ki bo obsegala vse Bavarsko. Dan razglasitve republike svetov naj se proslavi kot narodni praznik. Pričakovati je, da se strinejo tekom današnjega dne vse tri socialistične stranke v eno fronto. — »Lokalanzeiger« javlja iz Monakovega: Računa se, da bo republika svetov razglašena najkasneje do ponedeljka.

Mirovna konferenca.

LDU. Amsterdam, 5. (DunKU.) Listu »Algemeen Handelsblad« se poroča iz Pariza: Svet četvorice se je pečal včeraj z jadranskim vprašanjem, iz česar se dá sklepati, da bodo želje Italije, ki zahteva, da se določijo njene meje istočasno z mejami Francije, izpolnjene. Francozi stoji na stališču, da se morajo brezpogojno držati Italijanom dane obljube, katere vsebuje londonska pogodba. Zdi se, da so tudi Angleži istega mnenja. Wilson se pa protivi nekaterim zahtevam Italije, ker stoji na stališču svojih 14 točk. Jadransko vprašanje je menda najtežji problem, ki ga ima rešiti mirovna konferenca.

Predlog Ljenina mirovni konferenci. LDU. Rotterdam, 5. (ČTU.) »Nieuwe Rotterdamsche Courant« poroča iz Londona: Glasom »Exchange«-hrčojavke iz Pariza je bil predložen mirovni konferenci predlog ruske sovjetske vlade, podpisan

od Ljenina, ki vsebuje tudi pozitivna poročila, da sta Kautsky in Scheidemann za formalno zvezo med Nemčijo in Rusijo. — Vodje britanske vlade so dobili od tega pobjava najboljši vtis. Stališče Amerike je do sedaj še nepoznano. Ljenin je baje pripravil jamčiti, da se bo boljševiška vlada vzdrževala vsake boljševiške agitacije med narodi alijancev.

Aprovizacija.

Vsled izplačavanja prispevkov za člane ubožnih akcij se od ponedeljka, 7. aprila, do vštetelega torka, 15. aprila, v mestni posvetovalnici strankam ničesar ne nakazuje.

Prispevki za kruh in moko se izplačujejo po sledečem redu: Na izkaznice ubožnih akcij: dopolne v mestni posvetovalnici, popoldne pa pri krušni komisiji na magistratu: Na A- in B-izkaznice sivo objavili sporedne v soboto. — Na C-izkaznice: 10. aprila od 8. do 9. št. 1 do 150, gd 9. do 10. št. 151 do 300, od 10. do 11. št. 301 do 450, od 11. do 12. št. 451 do 600, od 3. do 4. št. 601 do 750, od 4. do 5. št. 751 do 900, od 5. do 6. št. 901 do 1050, 11. aprila: od 8. do 9. št. 1051 do 1200, od 9. do 10. št. 1201 do 1350, od 10. do 11. št. 1351 do 1500, od 11. do 12. št. 1501 do 1651, od 3. do 4. št. 1651 do 1800, od 4. do 5. št. 1801 do 1950, od 5. do 6. št. 1951 do 2100, 12. aprila: od 8. do 9. št. 2100 do 2250, od 9. do 10. št. 2251 do 2400, od 10. do 11. št. 2401 do konca. — Na izkaznice I. uradniške skupine: 12. aprila od 3. do 4. št. 1 do 150, od 4. do 5. št. 151 do 300, od 5. do 6. št. 301 do konca. — Na izkaznice II. uradniške skupine: 14. aprila od 8. do 9. št. 1 do konca. — Na izkaznice za Vič: 14. aprila od pol 11. do 12. št. 1 do 200, od 3. do 4. št. 201 do 350, od 4. do 5. št. 351 do konca. — Na B-izkaznice za Moste: 15. aprila od 8. do 9. št. 1 do 150, od 9. do 10. št. 151 do konca. — Na C-izkaznice za Moste: 15. aprila od 10. do 11. št. 1 do 150, od 11. do 12. št. 151 do 300, od 3. do 4. št. 301 do konca.

Prodajalci moke se vabijo, da se zanesljivo zrlase v torek, 8. t. m. ob 9. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

Na sladkorne izkaznice št. 5, 8, 62 in 63 se dobi sol v sledečih trgovinah: Na št. 5 pri Čermah & Val, Vodnikov trg; na št. 8 pri Fridrihu, Poljanska cesta; na št. 62 pri Stančeru, Dunajska cesta (Holzer); na št. 63 pri Chamu, Miklošičeva cesta. Ravnotam se bo dobil tudi sladkor.

Čebula za III. okraj. Stranke III. okraja dobe čebulo v torek, 8. t. m. pri Mühlleisnu na Dunajski cesti. Delila se bo na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: popoldne od 8. do 9. št. 1 do 500, od 9. do 10. št. 501 do 1000, od 10. do 11. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg čebule, kar stane 2 kroni.

Čebula za IV. okraj. Stranke IV. okraja dobe čebulo v torek, 8. t. m. pri Mühlleisnu na Dunajski cesti. Delila se bo na krompirjeve nakaznice po sledečem redu: popoldne od 2. do 3. št. 1 do 600, od 3. do 4. št. 601 do 1200, od 4. do 5. št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg čebule, kar stane 2 kroni.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Petejan v Ljubljani.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

V Ljubljano potujočemu slav. občinstvu - se priporoča - »Restavracija v Prešernovi ulici št. 9.«

Makovno malinovo in citronovo esence in druge potrebščine za izdelavo dobrih pokačic, kakor tudi 70% malinovo fondant-esence za aromatisiranje kaudito pripravov: Destilacija esene Srečko Potokljaj Ljubljana, Stomškova ul. 27. — Istopatko se kupijo sveži, čisti oljupki oranž kg 15.—

Javna dražba plemenskih kobil in mladih žrebcev.

Dne 15. aprila 1919, ob 9. uri popoldne, bo v Pragerskem (na predvorju žrebetišča) javna dražba 115 topokrvnih plemenskih kobil v starosti od 4 do 8 let, dne 16. aprila 1919, ob isti uri in na istem mestu pa dražba 32 dvetletnih, 1 triletnega žrebca in 3 triletnih skopliencev.

Polovica kobil in žrebcev je rezervirana samo za konjerece okrajnih glavarstev Ljubljana okolica, Krško, Novomesto, Črnomelj in Kočevje, druga polovica pa za konjerece iz sodnih okrajev Ljutomer, Gor. Radgona samo Št. Jurško okrožje, Brežice, Ptuj, Ormož in Maribor levi in desni breg.

Prekunci so izključeni. Vsak konjerec se mora izkazati s potrdilom pristojnega županstva, da se resnično bavi s konjerio.

Prezemaški prvo- in drugovrstnih kobil se pisмено zaveželo, da obdrže plemenske kobile vsaj tri leta za plemo. Prodaja kobil v tej dobi se sme izvršiti le z dovoljenjem oddelka za kmetijstvo deželne vlade v Ljubljani.

Kupnino bo takoj plačati, žival pa na mestu odgnati.

Upravičenim kupcem so kobile na ogled na dan dražbe od 7. ure zjutraj dalje.

Konjerejci se opozarjajo, da konji niso podkovani in tudi niso varenjeni vožnje ter so vsled tega nespособni za daljšo hojo po trdi cesti.

Na dan dražbe bo na postaji Pragersko konjerecem na razpolago 20 praznih vagonov za eventualni transport konj po železnici.

Povodce (halftre) je vsekakor prinesiti s seboj.

Dražba se vrši ob vsakem vremenu.

Oddetek za kmetijstvo deželne vlade

Načelnik: Prelat Kalan, s. r.

Sprejme se

v trajno delo večja množina dobro

izurjenih drvarjev

proti dnevi plači od 24 do 32 kron. Delavni čas je deset ur na dan. Prehrana se dobi večinoma pri gozdarskemu uradu.

Baron Born-ovi gozd. urad.

Polšek Grobovšek iz Maribora naznanja vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je njegov dobri prijatelj

Niko Grošl

mehaničarski pomočnik v Ljubljani po dolgi mučni bolezni dne 4. t. m. v Jugoslovanski bolnici za vedno zatisnil svoje oči.

Blagi pokojnik se priporoča v blag spomin.

Naznanilo.

Podpisani uljudno naznanjam, da sem otvoril trgovino z delikatesami v Sp. Šiški, Kolodvorska cesta št. 150. Za cenjeno naklonjenost se slavnemu občinstvu najtopleje priporočam z odličnim spoštovanjem Karol Favai.

Eden ali več strokovnjakov

s teoretično in praktično naobrazbo - v žitni in močni trgovini - se takol sprejme. Pismene ponudbe naj se predložijo osebno v dopoldanskih urah v pisarni ŽITNEGA ZAVODA V LJUBLJANI